

JANUÁR METSZÉSPONTJÁN

Paradox fogalom: az ünnepek fáradtsága. A telítettség utáni kiüresedés. A konfettiket összesöprik, az üres üvegeket visszaváltják, az arcok megszurkülnek. Következik a január, „roppan a jégen a hajnal / lépte a szürke hidegben”, ahogy Radnóti írja Naptárában, s valóban: „Későn kel a nap, teli van még / csordúltig az ég sűrű sötéttel”.

A gyermek arca azonban még mindig világít felénk a sötétben. A gyermeké, aki mintha születése körülményeivel is igazolni akarta volna az emberi élet hagyományossá merevedett tartalmait: maga is olyan körülmények között jött el, hogy a feléje vivő utat csak az láthatta, aki a csillag járását figyelte. De ebben a huszadik századi januárban oly kevés a biztonságos csillag! S ha felismerjük is fényét, hamarosan eltűnik szemünk elől. E század embere fájdalmas hitellel tanul meg olyan fogalmat, mint az „energiaválság”, de nem szívesen gondol arra, hogy lelki energiái is vannak, melyeket megfáradva, az ünnepek egymásutánjába beleszurkülve is őriznie, fejlesztenie kellene. Annyira távolinak érzi azt a gyermeket, olyan bizonytalanul látja vonásait, nehezen találja az utat, mely hozzá vezethet. Mozdulnia kellene, lépnie, de visszahúzódik, passzív várakozásba dermed, nem hisz abban, hogy útjának lehet és van is célja, mely felé titkos energiák vezérlik. Bezárkózik, hogy ne hallja a hívást. Elreteszeli ablakát, felhangosítja a rádiót, mert fél a csöndtől, fél önmagától, azoktól a belső hangoktól, melyek énje jobbik adottságairól tudósítják.

„Másnapos” ilyenkor a világ, ahogy a költő írja. Elhalkult a dallam, mely az imént még messzi távolok üzenetét hozta, s arra készítetett, hogy ne csak közhelyekből építkezzünk, hanem gyakorlatunkká éljük a szeretetet.

Január csendje. Hópelyhek fehér ragyogása. És csak egyetlen mozdulat. Amint az ablakhoz lépünk, kitárjuk, s belefigyelünk a téli sötétségbe. A „csillag után” kell figyelniünk, ahogy Babits Mihály tette:

*Kikelek tikkadt helyemből,
kinyitom az ablakot
s megpillantok odakint egy
igéretes csillagot.*

*Ó ha most mindent itthagynék,
mennék a csillag után,*

*mint rég a három királyok
betlehemi éjszakán!*

*Gépkocsin, vagy teveháton –
olyan mindegy, hogy hogyan!
Aranyat, tömjént és mirrhát
vinnék, vinnék boldogan.*

Nemcsak aranyainkkal és kincseinkkel kell útra kelniünk. Poggyászunkban ott lehetnek gvengesegeink, gyarlóságaink, esendőségeink, minden, ami embervoltunkhoz tartozik. Mert ha van erőnk feltarisznyázni és útra kerekedni, ezek a terhek menet közben mintha könnyebbednének. Ami az imént még lehúzott, fájdalmasan törte vállunkat, utóbb súlytalanabb lesz, természetesen simul bele mindennapi életünkbe, melynek koncentrációs tere is megváltozik, amint nem magunkra figyelünk, hanem másokra is, és arra a csillagra, amelyik az utat mutatja.

„Valahol lenni kell egy lakomának” – írta a fájdalmas Juhász Gyula. Megterítették az asztalt, s a várakozás fehér nyugalma árad az üres termeken. A vendégek még késnek. De már elindultak, s egymás lába nyomába lépve kerülgetik az akadályokat, s közelednek a fényben úszó palota felé . . .